

J E L E N K Ö R.

62. szám

Pest, szombat. Augustus 4dikén.

1832

Foglalat: Magyar és Erdélyország (kinevezés. Temesi új tisztikar pótléka. Szerémben a' magyar nyelv. Bachmayer privilegiuma. Szilágysági 's több táji hírek a' földrengésről 's időjárásról. Ipolysági másod tűz. Moldvai marhadög). Anglia (alsó 's felsőházi tanácskozások Londonderry, Grey, Aberdeen 's t. beszedik velejével. Pantaloon hírei d. Pedro-ról 's egyebek). Franciaország (a' pápai egyezés egy amerikai társasággal. Ujságok elmélkedése a' frankfurti végzésről. Lyoni vendégség. Az algiri politia új elintéztetése 's a' t). Belgium (a' Németsövetség Thorn iránt, Goblet Palmerstonnal, 's több más). Olaszország (Cubières szigoruskodása Anconában). Németország (Freiburg hirdetvénye. A' evanin ár 's t). Amerika. Legújabb hírek. Pénzfolyamat. Gabonár.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

A' horvátországi ítélőtáblához Osegovich István ur helyébe közbiróvá Spissich Gábor ur tek. Körös vármegye eddigi első alispánja neveztetett ki.

A' temesi új tisztválasztás pótléka.

Alszbirák: Vízkeleti Vízkelety Ignác, Baráczházi Cabdebo Antal, Papházy Miklós, Germani Constantinovics Sándor, Draskóczi Milecz József, Nebojszai Bogma Mihály, Asgúthi Körtvélyes János, és Csáky István; esküttek: Papházy Gábor, Rétháti Kövér Gergely, Szabó József, Felső-Kubínyi Meskó Ezechiel, Almánfalvi Niemesnyi György, Klaniczai Lajos, Capdedo János, Sz. Péteri Dávid József, Trstyánszky Andor, Baiásy Sándor, Pothorányi József, 's Lukács Antal; aladószedők: Niemesnyi Gábor, László Mike, Fekete Ferencz 's Capdebo János; természetnényi biztosak: Ballya István, Dluholoszky István, Rózer Péter, Lirovich Damaszkio; csendbizonok: Korényi Zsigmond, Pruzsinszky Miklós; várnagy: Szilágyi Ignác; hadnagy: Zsolnay Antal. —

A' vnkovári jul. 16ik 's köv. napoki közgyűlésben a' többi tárgy között felvétellett ns Verőcze vmegyének azon határozata, mellyet anyai nyelvünk terjesztésére saját megyéjében tett, hogy t. i. a' slavoniai kisebb iskolákban is magyarul intéztessék a' diák nyelvtanítás; ennek következtetésében itt is Szerémben küldöttségrendellett olly utasítással, hogy nem csak az iskolákra nézve, de a' ns megyének egyéb tagjai is, különösen tisztviselőji, kik jobbadán magyarul beszélnek, olly módon ügyekezzenek e' tárgyban munkálkodni, melly legbiztosabban célra vezet.

A' cs. kir. közönséges udv. kamara f. e.

jun. 18ikán különös privilegiumot engede a' többi közt Bachmayer József kádár- 's polgárnak Pétervárott 3 esztendőre, egy új erőmű (machina) feltalálásaért, melly a' folyói hajózást tetemesen könnyíti, mivel a' hajókra illesztve általa legnagyobb terhek szállittatása is víz ellen, vagy víz mentiben kised erővel eszközölhető, és pedig minden irányzatban; használható röplő-hidakra, kompokra, 's más legizmosabb szállító-hajókra is, mellyeknek eddigi 20 ló erőnyi vontatásukat, 16 rakivántató költségkíméléssel, 4re kevesbit minden mellékes evezést kerülve.

Zalathnán a' kir. bánya- 's olvasztásra ügyelői segéd hivatalt, mellyel évenként 750 frt. díjul, 168 frt. 3 ló tartásul, és szabadszálás járul, megürültnek jelenti a' nagymélt. m. kir. Kamara.

A' szathmári, érmelléki, és szilágysági földrengésekről újabb 's bővebb tudósítások után ezeket közölhetjük: négy napi rendkívüli rekkent hőség után jul. 15ikén alkonyatkor 6 és 7 óra közt hirtelenül kerekedett szélzivatár után történt a' földrengés, nagy földalatti morajtól kalauzolva 's nyugatról keletre irányozva; legnagyobb mértékben vala érezhető Nagy-Károlyban 's körén u. m. Dengelegen, Vasadon, Endréden, továbbá Zilahon 's az Érmelléken, hol mindenütt sajnos károkat okozott, kivált a' kőépületekben, mellyek löktetésitől jobbadán meghasadoztak, sok helyütt a' boltozat, kémény, sőt néhol az egész épület is összeomladozott; az első rendület legerősb és leghosszabb mint egy 9 perczig tartott, a' második éjjeli 11 órakor hirtáztatott meg, de kisebb erőszakkal, a' 3ik reggeli 5kor ujult meg csekélyebb ingatással, de azért rémülésbe hozá az egész környéki lakosságot kivált a' Nagy-Károly vidékieket,

kik egy pár év előtt is tetemes károkat szenvedének rongálásaitól. E' nyugtalanító tüncemény óta szünetlen szeles, borongó, hideg, őszelgő october-szerű napok 's éjek uralkodnak; sok téli köntöst ölte. 27ike reggelén Zilahon dér is lepte a' földet. Képzeltetni milly aggodással redőzik szemöldökeiket 's homlokaikat a' szőlő- dinnye- 's egyéb gyümölcstermesztő gazdák, ha Annák éjjelén is, 's így nyár derekán, dérzománczot 's fagypaplant nyer élte-tő harmatgyöngy 's érleltető hév helyett a' növény-orzágnak annyiféle részint zsendedező, részint idülő csemetéje! Valóban igen hidegek igen mostohák voltak tájunkon Annáink az idén nem csak Pomonához, hanem a' gerezdek vidor istenéhez is. Kár pedig mert magok is rájuk szorulnak. —

Ez ártalmas őszforma nyárról hasonló tudósítást vettünk Gömörből is, hol jul. 16ikától fogva szünetlen hideg 's őszi borús napok járnak, egy éjjel dér is volt; a' Garanon pedig két éjjel egymásután olly fagy, hogy a' patakon jégvártyák lebegtek; a' kolompér (burgonya vagy pityóka) melly ekkor kapáltatott meg először, leveleiben szárában elfagyott; de gumójából is keveset várhatni; a' kalászbá induló árpa 's zab, ugy szinte a' káposzta-palánta is megsárgult. — E' kártékony időjárásnak némi eredeti felvilágosításul szolgálhat az, mit a' szomszéd sziléziai ujság július 19ikéről ír: náluk t. i. ekkor egy rettentő orkán dühösködött tartós havazással, mellynek következésiben más nap a' Riesenkoppe, Teiche és Brunberg térdig érő hóval vala borítva; a' hévmérő 19ike reggelén a' Riesenkoppe tetőn = 1° R. másnap reggel = 3° R. — Szinte Gömörből érkezett hiteles levelek szerint az ottani berkek 's erdőkben valami 8 főből álló fosztogató haramia csoport tanyázik, 's miatta a' szomszéd környékbeli közlekedés bátortalan; fejük, Dovecz nevezetű, vakmerő elszánt gonosz, már egyszer a' megyei fogházból kiszökött, 's most borzasztón zsványkodik ujra, 50 pengő frt. van hirdetve jutalmul annak, ki elevenen behozza, 's fele, ki holtan. Közelebb, rendes gyalog katonaság rendeltetett elfogatásokra.

Ipolyságon, mellyet a' június 25iki bor-

zasztó égés annyira elpusztított, július 16dikán ujra kiütött a' tűz 's olly rettentőleg dühösködött, hogy e' nagy 's népes mezővárosbul most már csak néhány ház áll épen.

Az Erd. Híradó szerint Moldvában a' pfolti kerületben kiütvén a' marhadög, mindazon marháknak, mellyek Erdélybe hajtának három napig vesztegelniök kell; a' készítettlen marhabőr kihozatala pedig további rendelésig általányosan megtiltatott.

A N G L I A.

A' scott reformbill, mint említők, királyi megerősítést kapott jul. 17ikén a' felsőházban. Az alsóház ugyanaz napi ülésében felhozá Gordon ur, hogy a' napokban Ballyhaleban (Irland) 200,000ren gyülekeztek össze a' tized ellen, 's e' gyülekezetben a' megye alispánja (vice-lordlieutenant) volt az előlülő. Stanley ur megengedé, hogy igen is Butler ezredes, a' nevezett megye (Kilkenny) alispánja, egy számos, 's mint a' szóló hiszi, törvénytelen gyülekezetben előlült, de már az irlandi lordcancellár őt fel is szólította, hogy ezen magaviseletéről adjon számot. Lord Ingestrie kérdé: igaz e, hogy Stag fregát, melly don Pedro kiszálltánál jelen volt, ez utóbbit, mint fejdelmet, köszönté, 's valljon erre a' nevezett fregát kapitányát utasítása fölhatalmazta e? Lord Althorp felelé: hogy ő ugyan nem tudhatja, köszöntötte e valóban a' Stag don Pedrot vagy nem; de annyit mondhat, hogy erre a' kapitány utasítva nem volt. A' többi, helybeli érdekű tárgy felett, nem levén 40 tag sem jelen, szavazás nem történt.

A' felsőház jul. 18iki ülésében tevé marquis Londonderry jelentett indítványát Görögország iránt. Hivatalosan vala, így szólott, az alsóházban mondva, hogy Anglia 's Francia- és Oroszország egyezést kötének, melly szerint Otto bajor hg görögországi királlyá választatik 's 20 millio forintnyi segédkölcson biztosítatik részére, ő pedig 3000 bajor katonával új királyságába indul. De valljon, miért nem vön ez egyezésben Ausztria is részt? 's micsoda haszon háramlik a' hazára (Angliára) ezen ujabb, közel 1 millio font sterlingnyi teherből? — Görögország békítése igen kívánatos; hanem előbb tudnunk kell,

kik egy pár év előtt is tetemes károkat szenvedének rongálásitól. E' nyugtalanító tünemény óta szünetlen szeles, borongó, hideg, őszelgő october-szerű napok 's éjek uralkodnak; sok téli köntöst ölte. 27ike reggelén Zilahon dér is lepte a' földet. Képzeltetni milly aggodással redőzik szemöldökeiket 's homlokaikat a' szőlő- dinnye- 's egyéb gyümölcstermesztő gazdák, ha Annák éjjelén is, 's így nyár derekán, dérzománczot 's fagyaplant nyer élte-tő harmatgyöngy 's érleltető hév helyett a' növény-országnak annyiféle részint zsendező, részint idülő csemetéje! Valóban igen hidegek igen mostohák voltak tájunkon Annáink az idén nem csak Pomonához, hanem a' gerezdek vidor istenéhez is. Kár pedig mert magok is rájuk szorulnak. —

Ez ártalmas őszforma nyárról hasonló tudósítást vettünk Gömörből is, hol jul. 16ikától fogva szünetlen hideg 's őszi borús napok járnak, egy éjjel dér is volt; a' Garanon pedig két éjjel egymásután olly fagy, hogy a' patakon jégvártyák lebegtek; a' kolompér (burgonya vagy pityóka) melly ekkor kapáltatott meg először, leveleiben szárában elfagyott; de gumójából is keveset várhatni; a' kalászbainduló árpa 's zab, ugy szinte a' káposzta-palánta is megsárgult. — E' kártékony időjárásnak némi eredeti felvilágosításaul szolgálhat az, mit a' szomszéd sziléziai ujság július 19ikeről ír: nálók t. i. ekkor egy rettentő orkán dühösködött tartós havazással, mellynek következésiben más nap a' Riesenkoppe, Teiche és Brunnberg térdig érő hóval vala borítva; a' hévmérő 19ike reggelén a' Riesenkoppe tetőn = 1° R. másnap reggel = 3° R. — Szinte Gömörből érkezett hiteles levelek szerint az ottani berkek 's erdőkben valami 8 főből álló fosztogató haramia csoport tanyázik, 's miatta a' szomszéd környékbeli közlekedés bártortalan; fejük, Dovecz nevezetű, vakmerő elszánt gonosz, már egyszer a' megyei fogházból kiszökött, 's most borzasztón zsiványkodik ujra, 50 pengő frt. van hirdetve jutalmul annak, ki elevenen behozza, 's fele, ki holtan. Közelebb, rendes gyalog katonaság rendeltetett elfogatásokra.

Ipolyságon, mellyet a' június 25iki bor-

zasztó égés annyira elpusztított, július 16dikán ujra kiütött a' tűz 's olly rettentőleg dühösködött, hogy e' nagy 's népes mezővárosbul most már csak néhány ház áll épen.

Az Erd. Híradó szerint Moldvában a' pfolti kerületben kiütvén a' marhadög, mindazon marháknak, mellyek Erdélybe hajtának három napig vesztegelniök kell; a' készítettlen marhabőr kihozatala pedig további rendelésig általányosan megtiltatott.

A N G L I A.

A' scott reformbill, mint említők, királyi megerősítést kapott jul. 17ikén a' felsőházban. Az alsóház ugyanaz napi ülésében felhozá Gordon ur, hogy a' napokban Ballyhaleban (Irland) 200,000ren gyülekeztek össze a' tized ellen, 's e' gyülekezetben a' megye al-ispánja (vice-lordlieutenant) volt az előlülő. Stanley ur megengedé, hogy igen is Butler ezredes, a' nevezett megye (Kilkenny) alispánja, egy számos, 's mint a' szőlő hiszi, törvénytelen gyülekezetben előlült, de már az irlandi lordcancellár őt fel is szólította, hogy ezen magaviseletéről adjon számot. Lord Ingestrie kérdé: igaz e, hogy Stag fregát, melly don Pedro kiszálltánál jelen volt, ez utóbbit, mint fejdelmet, köszönté, 's valljon erre a' nevezett fregát kapitányát utasítása fölhatalmazta e? Lord Althorp felelé: hogy ő ugyan nem tudhatja, köszöntötte e valóban a' Stag don Pedrot vagy nem; de annyit mondhat, hogy erre a' kapitány utasítva nem volt. A' többi, helybeli érdekű tárgy felett, nem levén 40 tag sem jelen, szavazás nem történt.

A' felsőház jul. 18iki ülésében tevé marquis Londonderry jelentett indítványát Görögország iránt. Hivatalosan vala, így szólott, az alsóházban mondva, hogy Anglia 's Francia- és Oroszország egyezést kötének, melly szerint Otto bajor hg görögországi királlyá választatik 's 20 millio forintnyi segédkölcson biztosítatik részére, ő pedig 3000 bajor katonával uj királyságába indul. De valljon, miért nem vön ez egyezésben Ausztria is részt? 's micsoda haszon háramlik a' hazára (Angliára) ezen ujabh, közel 1 millio font sterlingnyi teherből? — Görögország békítése igen kívánatos; hanem előbb tudnunk kell,

mikép kötelezhető Anglia magát a' nevezett rendszabásokra, minekelőtte a' Görögöket megkérdené, tetszik e nekik az ajánlott monarcha vagy nem, a' mi a' békités legfőbb feltéte. Részemről, én mindig ellene valék Anglia elegyedtének a' görög ügyekbe, 's bizony jobb lett volna, mindenik félnek a' maga dolgaihoz látnia inkább mint az idegenéhez. I-gaz, hogy Görögország állapotja igen nyugtalan lett 's megbocsátható, ha a' kormány ezt lecsillapítani ügykezett; de én nem látom által, miért csinál a' nemes gróf olly örömet királyokat? Nem rég hozta zavarba a' nemzetet belga királya által, kinek az ember alig ígér még hat hónapot, 's ime most megint egy görög királlyal áll elő, kinek thronja lehetőleg szintolly biztos alapokon nyugszik. Azon környülmény, hogy Ausztria nem vön részt az egyezésben nem ígér e' dolgnak semmi jót. Miért mellőztetett itt olly megsértőleg el Ausztria, hanem ha azon szép alliance-ért (Belle Alliance) Franciaországgal, mellyért a' nemes gróf Törökország és Portugál és Hollandia 's az ország több más régi frigyének javát 's érdekeit feláldozá? Valóban a' nemes gróf kül-politikájának ugy látszik nincs egyéb czélja, mint mindent máskép tenni mint hivatalbeli elődei tettek, csak hogy a' mi új frigyünknek, Franciaországnak, revolutionalis elveit elősegélje. Em-lítvén azután a' marquis, hogy Hollandia, Belgium és Irland mostani zavart állapotját is egyedül a' ministerium politikájának kell tulajdonítani, végzetül azt kérdező; szándéka e a' grófnak a' Görögországot illető conferentiai protocollumot előterjeszteni 's meghívni a' két házat, hogy a' biztosított görög kölcsön kifizetésére a' ministeriumnak módot, engedelmet nyujtson? — Gróf Grey: Nem akarom a' nemes marquist geographiai, igen szükségtelen digressiojiban követni, mellyeket ő Törökországon kezdett 's igen czélrányosan — Irlandban végzett, hanem egyenesen az indítvány velejére szólok. A' nemes marquis beszédében fő tévedés az, mintha a' ministerek egészen új politikát szóttek volna a' külső ügyek iránt össze, holott legnagyobb részben épen csak megelőzötteik politikáját

kövezték, mennyiben t. i. ezt a' környülmények engedék. Abban 's csak az egyben vagyok egy értelemben a' nemes marquis-val, hogy Görögország belső ügyeibe avatkozásunkat én is eleitől fogva roszalám. De hivatalbaléptünkör ezen elegyedés már megtörtént, meg annak következményi is, u. m. a' török háboru, a' török flottának elégetése (Navarinánál) általunk, 's a' török szárazföldi erőnek meggyőzöztése Oroszország által. Ki volt már Görögország erővel szakasztva a' Török kezéből, 's azoknak, kik azt kiszakaszták, lön kötelességök, véget vetni abban az anarchiának 's vérontásnak. E' végre hg Wellington kötö az alkut, mellynek Szász-Coburg Leopold herceget kell vala a' görög kormányra emelni, 's az előbbi ministerium e' czélra 60 millio frankot biztosított, és szintolly móddal, hogy mindenik fél a' summának egyegy harmadát viselje. Az egyezés, itt általam fel nem hozandó okokbul, kivitelten maradt. De Görögország ismét fejtelen 's féktelen. Ugyanezért köttetett újabb egyezés, 's a' pénzsegély, melly most Otto hgnek ígértetik, mind summában, mind elvében ugyan az, melly előbb Leopold hercegnek ígérve volt. (Halljuk!) Ezen segély csak biztosításból áll (garantie), 's minden lehető óvás meg van téve, hogy az ország ne károsodjék. Gróf Aberdeen: Én az egyezést itt bírálni nem akarom, hanem arról teszek csupán megjegyzést: miért és mikép ígértetett Leopold hgnek az előbbi ministerium által pénzsegély? A' herceg illyes segedelmet ohajtván, ezért az én nemes barátomhoz (Wellington, ki alatt a' szoló külső minister volt) fordult, de ez pénzt nem adott. Azonban, minthogy szükségesnek találtatott idegen sereget adni a' hercegnek gyámolul, de egyszersmind alkalmatlan és káros volt volna angol, francia és orosz seregeket adni együtt, e' végre fél millio font sterlingnyi kölcsön biztosítása ajánlatott, melly summán helveta vagy más nemzetbeli seregek fogadtatnának. Minthogy e' föltételtől a' herceg (Leopold) épen nem akart elállani, elfogadá azt, ámbár nem örömet az angol kormány is, csak hogy a' hercegnek kifogása többé ne legyen az egyezés egyeb

pontinak teljesítésében. De még ekkor az egyezés megkötve nem volt, 's én részemről épen nem kételkedtem, hogy a' herczeg más alkalmat is fog találni az alkudozás megszakasztására. Gróf Capodistriás levele neki erre a' szükséges ürügyet megadá 's ó azt azonnal használván, megfoszta minket annak reményétől, hogy olyat emelhessünk a' görög királyszekre, a' ki méltán angol herczeg gyanánt tartathatott. Ekkor mi kinyilatkoztattuk, hogy a' dologhoz többé semmi közünk 's tetemesb pénzsegedelmet csak akkor adunk, ha a' választandó herczeg Anglia kívánatinak teljesen megfelelne. Otto bajor herczeg választását illyesnek nem találom. Ez akkor csak 14 évü volt 's kiskorusága a' hatalmak beavatkozását folyvást megkivánja. Másik akadály az, hogy a' hg. catholicus, a' Görögök pedig még a' Zsidót és Törököt is inkább szenvedhetik mint a' Catholicust. Ezeknél fogva nem akart választásába az előbbi kormány megegyezni, 's én meg nem foghatom, mi történik majd illyes környülmények közt azon országban; mert hogy a' nagy hatalmak szünetlen dolgaiba elegyüljenek, azt nem hagyja senki helyben. — Gróf Grey nem fejtheti most ki mind azon fontos okokat, mellyek a' szövetséges hatalmakat e' választásra bírák. Azt megengedi, hogy némelly nehézség gördült elő, 's köztök p. o. a' hg kiskorusága. Végre roszalja azon fanyar megjegyzést, mellyet a' gróf (Aberdeen) Leopold herczegről tett 's melly épen nem alapos. Herczeg Wellington is gáncsolá a' bajor hg választását, annál is inkább, hogy most Anglia befolyása a' földközi tengeren megcsökken. Algier a' franczia kormány ellenkező ígéretei mellett is folyvást a' Francziák kezében van, ott Ancona is. Gróf Grey azt felelé, hogy a' franczia kormánynak idézett ígéretei felől (Algier meg nem tartása iránt) nem tud semmit. Wellington és Aberdeen ujlag erősítették, hogy illyes ígértet adva volt 's meg is ujított; de itt a' ház az egész vitát és indítványt abban hagyá. —

Az alsóházban ugyan ez nap megjegyzé Peel ur, hogy a' cholera Londonban ismét megjelent; kérdi tehát, nem fognak e' ujlag naponkénti hivatalos tudósítások adatni? Thomp-

son ur felelé, hogy naponként nem betegszik több 30 — 40nél, nem hal több 10 — 20nál. Ha naponként adatnék tudósítás, féltő, hogy London kereskedése minden europai kikötőben vesztégzár alá vétetnék; holott a' londoni kikötőben épen nem mutatkozik a' nyavalya. Ezután Stanley ur ajánlatára az irlandi reformbill olvastatott fel harmadszor, az irlandi tizedbill pedig másodsor.

A' Globe szerint lord Minto megy követtül Berlinbe, Fox Henry (lord Holland fija) követségi titoknokul Turinba, lord Nugent biztosul a' joniai szigetekbe.

Hiteles tudósításokat vettünk Pétervárából, mond a' Courier, mellyekből kitetszik, hogy a' mit előbb az orosz bánásmódrul Lengyelországban, irtunk, épen nem vala nagyítva. Burkusország 's Austria is roszalják e' bánásmódot, de a' mit annak megszüntetésére tesznek csak az, hogy Oroszországnak szeledebb systemát ajánlanak.

Pantaloön salup, melly e' hónap 12ikén hagyá el Oportot, hivatalos leveleket hozott a' kormányhoz. Ezek szerint 's a' nevezett napig don Pedro még Lissabon felé nem indult el, ütközet nem történt, sem pedig vele polgári vagy katona szökevények (nagyobb számban t. i.) nem egyesültek. — Hg. Wellington, ki mint katona Portugália földét jól ismeri, nem sok jót jövendől don Pedro vállalatának, ha ez minélelőbb Lissabon alá jutni nem ügyekszik. Itt őt a' Spanyolok legalább nem fogják akadályozni, az erős angol hajóerőtől feltökben. A' Portugáliában tartózkodó spanyol szökevények (constitutionalisok) feszült figyelemmel követik don Pedro mozdulatit, azt híven, hogy VII. Ferdinand azonnal liberalis rendszerhez nyul 's a' legfelvilágosultabb ministeriumot választja, mihelyest a' szomszéd Portugáliában constitutionalis kormány kelekedik. Sokan roszalák don Pedro planumában azt, hogy olly messze a' fővárostól, az ország legfelső végén szálla ki; mások ellenben ugyanezt javalják, állítván, hogy olly csekély 's nagy részben fegyvertelen hajókkal a' Tajóba nem ronthatott volna be, minthogy itt a' bémenetelt védő San-Juliao erősség algyuji jó karban vannak 's

a' pattantyusság igen gyakorlott. Mint hallik, don Miguel szándéka az, hogy minden sergeit (mellyek 50—60,000ot tehetnek) összehuzván, egy csapással vessen a' vitának véget 's adig semmi kétes ütközetbe ne ereszkedjék.

A' nevezett salup, (Pantaloön), a' Courier szerint még azon hirt is hozta, hogy don Pedro a' Miguelisták üzésére kiküldött 3,000 fegyverest 5000-re szaporítá. A' dologhoz értők ezt igen dicsérik, mert, minthogy don Pedro más 3,000ot Figueirához (középhegy Oporto és Lissabon között) rendelt, kik ott hihetóleg szinte akadályozatlanul szállottak ki, ezek szembe kapják a' visszavonuló Miguelistákat 's nem engedik őket más csapatokkal egyesülni, míg hátul az 5,000nyi üző sereg által fognak szoríttatni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' pápa egyezést kötött a' mult jun. 30-dikán egy amerikai társasággal, melly szerint ez a' szózott-hal-árulhatásjusát a' pápai bírtokokban ezentul kirekesztőleg bírandja 's ezért a' pápának előre 300,000 római tallért (azaz 1,650,000 vtvó frt.), továbbá évenként, tizenkét év leforgása alatt, 50,000 tallért (275,000 forintot) fizetend. A' társaság feje Bonaparte József (Napoleon testvére), 's anyja, Laetitia, tevéle érette az említett 300,000-ret. Mint mondják, titkos politikai célok rejteznek az egyezés mögött, 's az angol követ erősen ügyekezett azt meggátolni, de a' cardinál-stabilitatoknak a' szükség kénytelenítését emlegeté, — a' pápai kincstár t. i. egészen kiürült — 's az alkut megkötötte.

A' Moniteur minden tagadása mellett sem kételkedhetni, így szól a' National, hogy igen bátorító jegyzéket küldöttek innen az ausztriai és burkus udvarokhoz a' német ügy iránt. Csakhogy most senki sem ismeri meg a' ministerek közül, hogy a' jegyzéket ő csinálta. Az egész ministerium tagadja ezt, 's még az olly engedékeny Sebastiani is sokalja e' dolgot, állítván, hogy most már csakugyan első-ministerre van szükség, ki az ország előtt feleljen, egyszersmind pedig tisztársai becsületökért kezeskedjék. Soult marsalt is kérdik: válljon nem ő volt e, ki a' német szövetség képviselőihez ekép irt Frankfurtba:

„Üssétek a' sajtót! üssétek a' képviseleti kormányt, Franciaország nektek tapsolni fog.“ — De a' marsal baráti erősen állítja, hogy ő illetén árnlásra képtelen. Rigny ur szintugy nyilatkozik, hogy már ez méltatlanság, 's őt egy bizonyos coterie (felekezeti) azon gyanúba veszi, mintha a' haladás pártjával alkudoznék 's a' t. Azonban nem hihető, hogy a' kamarák egybehívásaig neveztessek első minister, vagy a' ministeriumban egyéb változások történjenek. Dupin, Talleyrand, Soult urak folyvást távol vannak. Lafayette szintugy, ki a' juliusi revolutio évnapjára sem fog Parisba jöni 's ezen ünnepet ugy látszik ez úttal csak en famille (háznál, királyi háznál) fogják megülneni.

Azon behatásról 's ítéletekről, mellyeket a' frankfurti végzések Parisban gerjesztének, így írnak ugyan onnan jul. 17kén: Itt a' szövetséggyűlés végzései általában nem csak a' legszorosb criticát, hanem valóságos aggodalmakat is ébresztettek. A' szent szövetség nyakunkra jó, így szól az oppositio, a' Vistulánál kell vala őt legyőznünk, most, miután ő győzött, elér bennünket a' Rajnánál 's innen hat nap alatt Parisban teremhet! Igaz, hogy környülményink rosszabbulnak; igaz, hogy az absolutismus principiumi szerint kormányzott része Európának nem csak kiépült veszteségeiből, hanem e' pillanatban valósággal erősb is, és helyesen jegyzi meg a' National, hogy Franciaország most, legfőlebb Belgiummal és Helvetiával, egyedül áll, míg vele szemközt 's ellenségesen négy nemzeti status u. m. a' slav, német, olasz, és spanyol áll szövetekezve. De mind e' mellett hirtelenkedésnek 's időelőtti félelemnek véljük hinni, hogy a' háboru elkerülhetlen. A' külföld seregei közelítnek ugyan határinkhoz, de nem fognánk e ma szinte győzödelmesen vinni ellenök, nem tarthatnánk e ma is azon frigyesekre számot, kik velünk mind folyvást egy, ugyanazon egy, principiumot védenek? Késő volna e a' propaganda (politikai hirteljesítés), mellytől kormányunk eddig öntagadólág elállott? — Ezen kívül változott e valamit Anglia-iránti viszonyunk, mellytől a' béke fentartatása különösen függ? — Hogy

az előhaladás pártja Németországban kemény rendszabaszásokra nyújtott okot, azt senki sem tagadja, 's a' Journal des Débats nem lát ezekben egyebet, mint természetes visszanyomatását a' hambachi 's más hasonlatos kicsapongásnak. Ugyanazért nem is akar kormányunk a' szomszéd ország házi vitáiba ereszkedni; jól tudván, hogy elegyedése, ha fegyveres kézzel nem történik, mit sem használ. De hogy ezen rendszabások inye szerint volnának, azt nem fogja állítani senki, a' ki Franciaország régi politikáját Németország iránt ismeri. Bármily engedékenyül szól is a' France nouvelle (ujság), a' titkos tanács tagjai vélekedését a' Journal des Débats elég világosan kifejti. Arról — így szól ezen ujóság, — hogy valamennyi német kisebb status egy egészbe egyesüljön, nem is álmodhatni, igen is nagy külön statusok alakultak már Németországban, — 's épen ez a' rossz! A' Moniteur is több ízben 's általában tagadja, hogy a' francia kormány ez ügybe avatkozott, vagy a' frankfurti végzéseket jóvá hagyó jegyzékei által előmozdította volna. Ezeket a' francia kormány nem örül, nincs miért örülnie, sőt inkább vigyázatra 's előgondosságra van általok ébresztve, 's épen nem vehetni neki rossz neven, ha most keleti határra nagyobb erőt küld 's a' nemzeti őrség megindíthatóságát kettőztetett szorgalommal sürgeti. Egyébiránt e' tárgy publicumjokat azért érdeklí oly szerfelett, mert ama' hat cikkelytől hihetőleg oly következéseket vár, mellyeket ez nem vonand maga után. Ismeri jól cabinetünk kényes esaknem félénk óvakodását 's még is azt hiszi, hogy ez Ausztria és Burkusország végzéseinek magát ellenök szegendi. —

Lyonban julius Isójén egy vendéglőben gazdag lakoma tartatott a' novemberben elfogott 's a' riomi törvényszék által feloldott republicanus lázadók tiszteletéül; mindössze 44-gyen jelentek meg, az előlülést a' kiszabadultak egyike vitte. Végzetül kiutasítottak az inasok, bezárattak az ajtók, 's öröket állítván melléjük kénye szerint tárt kiki szabad szellemének mezőt. Barthélémy a' híres költő épen ez alkalomra készített 's felolvasott

dithyrambját mindnyájan nagy lelkesedéssel fogadák, toastokat (áldomás-poharakat) üritettek utána a' királyok megbukására, a' lyoni novemberi hősökre, a' riomi törvény 's eskütt-székre, junius 5 's Gika áldozatira, a' respublicára, végre Marat 's Robespierre, mi különösen enthusiasmust fakasztott; 's ez Lyonban történt, Lyonban Marat 's Robespierre emlékezetének, kik egykor e' várost földig lerontatni, lakosait lemészároltatni, 's a' nemzeti gyűlés egyik határozata szerint pusztá helyén egy, romjaiból állítandó, emlék oszlopra ezt akarák iratni: „Itt állá Lyon!“

A' francia hirlapok igen mélyen kezdenek a' német dolgokba avatkozni; a' Constitutionel Zweibrückent Hannoverába teszi, mi ugyan nem oly messze van tőlök mint Magyarország, mellynek fővárosául a' Journal de Débats Prágát emlegeti.

Az algiri moniteur szerint: az ottani gyarmat-igazgató tanács Savary marsal előlülése alatt junius 27-ikén tartá első gyülekezetét, mellynek határozati a' gyarmati politiait ujlag intézgetik el egy francia general-biztos kormánya alatt, a' mór (maurus) politiait pedig, melly eddig többet árta mint használt, eltörlik. Nálók az aratásnak már vége. Constantine állapotja igen nyugtalan, mivel Achmet ellen ujra egy hatalmas fél szegült, 's pezsdült fel. A' gyarmat 6 hónap óta ismét egy új közlekedési hatáskört nyitott, melly a' lakosoknak szép jövedőt ígér. Az előőrök, mellyek eddig csak a' Mustapha basa kaszárnjai körül állongtanak, most már 2 mérföldnyi térre terjeszkednek, 's naponként ujabb vidék-köröket foglalgatnak el, mellyeknek majd minden pontin utak készülnek, a' patantyússág közösülhetése, 's a' szállítás, járás, kelés könnyítése végett, úgy hogy a' lakosság földmivelését most már nyugton gyakorolhatja.

A' talált gyermekek száma Franciaországban Parison kívül is annyira nevelszik már, hogy az illyes gyermekápoló intézetekre tett költség az utolsó 10 évben egyedül a' Loiret megyében 1,014,133 ferra menne, következőleg a' nevezett megye eszt. jövedelme $\frac{1}{5}$ dára.

B E L G I U M.

Thorn ur szabadon bocsáttatása iránt a' conferentiának 60dik protocollumában kifejtett kívánatára a' német szövetség (Junius 28-dikáról) azt felelé, hogy mihelyest Belgium ajánlandja a' részéről elfogottakat 's különösen a' Namurban zár alatt lévő Luxemburgiak kibocsáttatását, azonnal 's örömet teend rendelkezéseket, hogy azokkal egy időben Thorn ur is szabadon bocsáttassék. — E' tárgyban igen erős jegyzéket ada be Goblet general julius 13ikán lord Palmerstonhoz, mellyben többi közt ezeket mondja: „Mylord! szabad legyen nekem, midőn Thorn ur szabadon bocsáttatását ujlag sürgetem, azon megjegyzést tenem, hogy ennek eddigi nem teljesülte a' belga népet szerfelett felingerlé, mig más oldalról azon megvetés, mellyel a' hollandi kormány a' conferentia ajánlatit fogadni szokta, ez utóbbit szükségképen olly roszt hitelbe hozza, mellynek további terjedését a' nemzet előt meggátolni, a' mostani környülményekben, igen fontosnak és szükségesnek látszik. Már is észrevették azt, hogy valahányszor a' haagai cabinet makacsságát 's megátalkodását kellene meggyőzni, a' conferentia mindannyiszor tehetetlenségét árulja el. Nem titkolhatom el Exc. előtt, hogy a' belga kormány e' pontban engedni nem fog, 's minekutána már minden békés eszközt hasztalan próbált, miután a' közös békességért, mellyet neki szüntelen emlegetnek, olly sok áldozatot tett, kénytelenítve látandja magát, a' nemzet és kamarák kívánatinak megfelelés miatt, olly rendkívüli eszközökhöz nyulni, mellyek Belgiumot a' béke 's békülés eddig olly szorosán követett utjától el fogják téríteni . . .“ 's a' t. — A' belga kamarák üléseinek jul. 18-dikán végök szakadt. —

Az antwerpi belga commandans azt irá jul. 19ikén a' város tanácsa 's biráinak, hogy neki sem szándéka, sem parancsolatja az ellenségeskedést (a' fellegrár ellen) megkezdeni, hacsak erre az ellenfél maga okot nem adand. — Parisi levelek szerint a' conferentia a' nov. 15iki szerződés elfogadása határidejét Hollandiára nézve ujlag augustus 1sőjeig halasztá (jul. 20dikáról). Mire való ezen tiz-

napi halasztás, így szólnak az érdeklett levelek, mellyel se Hollandia nem gondol, se okát Belgium ált nem látja? Továbbá mondák azt is, hogy a' conferentia, ujabb protocolluma által, jul. 10dikéről, felszólította ugyan ismét Hollandiát a' 24 cikkely elfogadására, de a' belga földről eltakarodást nem sürgeti, mig a' végegyezés külön szerződés által a' két ország között meg nem köttetik. E' szerint a' conferentia most is minden erőszakot elmellőz; de ujlag azt kérdehetni: mire vezet mind ez? mikor lesz e' danaidi munkának vége? —

O L A S Z O R S Z Á G.

Cubières general Anconában folyvást gyakorolja szigoru rendszabásit a' vétkesek, de csak a' vétkesek ellen: Cherubini, egy másik feje a' colonna mobilének elfogatott; Macerata kalmár egy névtelen levelet vön, mellyben halállal fenyegettetik, ha azonnal egy bizonyos helyen 15 scudit „Eufemio Purgatorio“ czimzet alatt le nem tenne; közli tehát dolgát a' generállal, kitől azon tanácsot vevé, hogy a' kívánt pénzt tegye le, ő pedig titkon öröket állítand a' kijelelt helyre; ugy is lön, ketten, kik a' levelet és pénzt felvenni jöttek, befogattak. Az excommunicatio, mint előre látható vala, legkisebb benyomással sem hatott az Anconabeliekre, sőt a' colonna mobile még formasierint szándékozóék ellene protestálni, különösen két tagja töltött pisztollyal lépett a' nyomtató műhelybe 's protestatiójok kinyomtatását erőszakkal kíváná. Cubières tudósittatván felölök, fegyveres erőt küldé rajtok, melly az egész szedést szétt hányta, az épen levont példányokat elszagatta, 's a' két pisztolyost fogházba kísérte. Hanem még nagyobb figyelmet gerjeszte Cubières maga iránt az Anconaiakban azon beszéde által, mellyet legközelebb a' törvényszék 's magistratushoz tarta. Mennyire tetszik a' római igazgatásnak a' general illyes viselete, már onnan is eléggé kitetszik, hogy annak kívánságára Monsignor Fabrici helyett, ki az Anconaiak előtt már általános utálatuval lön, Grassellini előbb ascolii delegat, igen dícséretes hirü férfin, neveztetett ki.

NÉMETORSZÁG.

A Freiburgi várositanács (Baden) következő hirdetvényt bocsáta közre jul. 16dikán: A' fenálló 's már rég kihirdetett határozások ellenére is nyilvános gyülekezetek tartattak újabban 's mint hallik mások is készülnek. Egy, sebes posta (Staffete) által jött ministeri rendelés következésében ezek és minden csoportozás, éjjeli muzsika, fáklyázat 's más hasonló ünneplések ezennel általában 's azon fenyegetés alatt tiltatnak el, hogy nem teljesítés vagy épen ellenállás esetén az e' városi főiskola (universitas) be fog záratni. E' mellett nem titkolhatja el a' városi felsőség hogy országunk 's városunkat még nagyobb roszak is fenyegetik, ha béke 's rend megháboríttatnék benne. Bizik azonban az itteni polgárság béke- 's rendszeretében, hogy e' legujabb rendelkezések engedelmeskedni fog és szívére vevén a' veszélyt, melly felettünk lebeg, mind azon rendszabások kivételére egyesülend velünk, mellyeket a' csend 's egyesség, városunk java, magunk 's utóink érdeke (interesséje) megkíván. A' többi eziránti utasítások későbbben fognak közzé tétetni. 's a' t."

Az ujságszámok eltiltási, lefoglalási (confiscatio) Németországban naponként szaporulnak: közelebb a' „Verfassungs Freund“ szerkesztője (Casselben) azt adá hirül, hogy mivel hírlapja 57dik számából a' Censura egy templomi beszéden kívül mindent kitérlött, tehát nevezett lapja száma nem jelenhet meg. —

Németországi hiteles tudósítások szerint a' gyapju ára az ottani vásárokon nem csökkent, sőt a' középszerű 5—15 ezüst frtig öregült becsében a' tavalyi vásári árokhöz képest; ugyan is Würtembergben junius fogytán következő áron kelt a' gyapju: a' szászországinak mázsája 170—210 pengő frt. finom nemesítetté 110—140ig, közönséges nemesítetté 90—110ig, az ugy nevezett német gyapjué 50—90ig. — Ha, mint remélhető, honi vásárinkra is elhat ennek következése, ugy biz-

tos nyereségü jövendő kecsegtetheti gazdáinkat e' kevés szénáju esztendőben is birka-jövedelmezésre nézve.

A M E R I K A.

A' veracruzai utóbbi történet okairól francia ujságok a' következő levéltudósítást adják Mexicoból jun. 1sójéról: „General Inclan San Agostinóban, a' fővárostól csak három órányira, Santana részére nyilatkozott, egyszersmind a' mexicói fellegvárban foglyoskodott patrioták az őrizettel egyetemben fellázdak 's „Le a' bitörő kormány! Halál Guerrero gyilkosainak!“ kiáltozása közben egyesültek. A' főváros illy helyezete okozá főképen, hogy general Calderon Veracruz ostromával felhagyott, és Santana a' főváros ellen indulhata. Angol újabb tudósítások szerint is Santana csakugyan győzött 's ezóta hihetőleg a' főváros birtokában van.

LEGUJABB HIREK.

Londoni tudósítások szerint don Pedrohoz a' 19dik (miguelista) ezred 's a' 12iknek egy része általment. — Madridból Bayonnen keresztül egy Courier azon hirt hozá Parisba, hogy don Pedro expeditiojának másik része, t. i. a' már említett 3000 ember Figueirasnál szerencsésen kiszállott 's e' helyet elfoglala. — Don Pedronak egyik hajója (Conde de Madeira) Madeira előtt szállong 's a' Restauradort (portugáli hajó), melly hivatalos leveleket hozott Lissabonból kormányzónkhoz, elfogá.

Jul. 13 's 14iken verekedések történtek a' polgárok 's katonaság között Aix-ban. — Parisban jul. 21iken cholérában meghaltak 130.

Jul. 21iken estve Paulin-t a' National gérantját estve szállásáról kimentekor 12 politia-szolga elfogta. — Havreba 480 lengyel érkezett Lachs nevü porosz hajón. A' Danczighól szállított lengyeleket idegen-legio név-alatti bataillonba szerkezik Avignonban a' hadminister parancsára Algirba küldetés végett.

A' gabonának pesti piaczi ára Augustus 3dikan 1832.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	sekélyeb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	sekélyebb
Tisztabúza	146 $\frac{2}{3}$	140	128	Zab	33 $\frac{1}{2}$	32	30 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	100	93 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{2}{3}$	Köles	—	—	—
Rozs	54 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{3}$	50	Köles-kása	—	—	—
Árpa	45 $\frac{1}{2}$	43 $\frac{1}{2}$	42	Kukoricza	54 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{2}$	52